

Valsts kanceleja

Izmaiņas Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra instrukcijā Nr.19 "Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība"

Apmācību seminārs/diskusija

2017.gada 13.-14.decembris

Valsts kanceleja

VISPĀRĪGI

-anotācijas uzdevums ir **informēt lēmuma pieņēmējus un ieinteresētās puses par sekām un ietekmi, ko radīs projekts**

-anotācijā atspoguļo projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas rezultātus, kā arī ietver informāciju par sabiedrības līdzdalību projekta izstrādē un šīs līdzdalības rezultātiem

-projekta izstrādātājs, organizējot sabiedrības līdzdalību projekta izstrādē, ievēro normatīvos aktus par sabiedrības līdzdalību attīstības plānošanas procesā (MK 25.08.2009 noteikumi Nr.970)

Valsts kanceleja

Uz ko attiecas izmaiņas

Uz ko attiecas izmaiņas:

72.¹ Šajā instrukcijā paredzētās prasības anotācijas (anotācijas sadaļu) aizpildīšanai, kas stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī, neattiecas uz tiesību aktu projektiem, kas pieteikti izsludināšanai Valsts sekretāru sanāksmē līdz 2017. gada 31. decembrim

72.² Projektiem, kas iesniegti izskatīšanai Ministru kabinetā bez iepriekšējas izsludināšanas Valsts sekretāru sanāksmē, šajā instrukcijā paredzētās prasības anotācijas (anotācijas sadaļu) aizpildīšanai, kas stājas spēkā 2018. gada 1. janvārī, var neattiecināt līdz 2018. gada 1. februārim

Valsts kanceleja

Noformējums, ja neskar nevienu no aspektiem

Noformējums, ja anotācijas sadaļa neskar nevienu no aspektiem:

6. Ja projekts neskar nevienu aspektu, kas norādīts attiecīgajā anotācijas sadaļā (izņemot I sadaļu, kura aizpildāma visiem tiesību aktu projektiem), anotācijā norāda tikai attiecīgās sadaļas nosaukumu (virsrakstu) un papildus izveidotajā rindā (zem nosaukuma rindas) ieraksta "Projekts šo jomu neskar" vai citu jautājumam atbilstošu informāciju, piemēram:

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

Projekts šo jomu neskar

Valsts kanceleja

Apvienotā anotācija

2=1

11.¹ Ja saistībā ar projektu nepieciešams izdarīt grozījumus arī citos hierarhiski tāda paša līmeņa tiesību aktos, ministrija var sagatavot apvienoto anotāciju vairākiem tiesību aktiem (izņemot likumprojektus), ja tiem ir vienāds pamatojums

11.2 Apvienotās anotācijas nosaukumā atspoguļo īsu un precīzu tiesību aktā ietverto tiesību normu saturu (piemēram, par attiecīgās iestādes nosaukuma maiņu)

54. Anotācijas IV sadaļas 1.punktā ("Saistītie tiesību aktu projekti") norāda:

54.3. saistītos tiesību aktu projektus, par kuriem ir sagatavota šīs instrukcijas 11.¹ punktā minētā apvienotā anotācija

Valsts kanceleja

Apvienotā anotācija

2=1

Būtiski:

- apvienotās anotācijas ir izvēles iespēja, nevis obligāta prasība;
- ministrija izvērtē lietderību, ņemot vērā iespējamus iebildumus par daļu no savstarpēji saistītiem projektiem
- apvienotās anotācijas nav aizpildāmas par likumprojektiem;
- apvienotajām anotācijām ir jābūt pārskatāmām un viegli uztveramām;
- mērķis – mazināt administratīvo slogu valsts pārvaldē

Piemēram, vairākos normatīvajos aktos ir nepieciešami tehniski grozījumi un jāaizstāj termins "invalida apliecība" ar terminu "invaliditātes apliecība" vai jāaizstāj atsauces uz novecojušiem standartiem ar jaunākajām standartu versijām. Šajā gadījumā saturs nebūs vienveidīgs, bet pamats būs viens – aktualizēt atsauces uz standartiem

Valsts kanceleja

ANOTĀCIJAS KOPSAVILKUMS

Valsts kanceleja

Anotācijas kopsavilkums

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums

Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)

Iekļauj informāciju atbilstoši instrukcijas 5.¹ punktam:
-projekta mērķis,
-risinājums un
-projekta spēkā stāšanās laiks

Kopsavilkumam jāsniedz atbilde uz šādiem jautājumiem:

Kas?

Ko dara?

Kur?

Kad?

Kāpēc? (reizēm – kā?)

Valsts kanceleja

Anotācijas kopsavilkums

Anotācijas kopsavilkumu neaizpilda:

- 1.tādiem tiesību aktu projektiem, plānošanas dokumentu projektiem un informatīvajiem ziņojumiem, kuri satur ierobežotas pieejamības informāciju, kā arī tiesību aktu projektiem, politikas plānošanas dokumentu projektiem un informatīvajiem ziņojumiem, kurus nav nepieciešams izsludināt (MK kārtības ruļļa 73.punktā minētie projekti)
- 2.tiesību aktu projektiem, kuriem tiek piemērota saīsināta izsludināšanas un saskaņošanas kārtība (MK kārtības ruļļa 73.¹ punktā minētie projekti)
- 3.projektiem, kuru anotācijas I sadaļas 2. punkts nepārsniedz divas lapaspuses

Valsts kanceleja

ANOTĀCIJAS

I SADAĻA

“Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība”

Valsts kanceleja

Projektā izstrādē iesaistītās institūcijas

Informācija par projekta izstrādē iesaistītām institūcijām:

17. Anotācijas I sadaļas 3.punktā ("Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības") norāda projekta izstrādē iesaistītās institūcijas **un publiskas personas kapitālsabiedrības**. Ja projekta izstrādei tikusi organizēta darba grupa, kuras sastāvā iekļauti citu institūciju pārstāvji, norāda arī darba grupas statusu (formāla vai neformāla), izveides datumu un izveides pamatojumu (ja tāds ir)

Valsts kanceleja

Norāde par *ex-post*

Precizēts punkts attiecībā uz norādi par *ex-post*:

19. Ja, apstiprinot projektu, pēc noteikta laika paredzēts veikt šā tiesību akta (vai kādas tā daļas) ietekmes pēcpārbaudes (*ex-post*) izvērtējumu, I sadaļas 4. punktā ("Cita informācija") norāda ietekmes pēcpārbaudes veikšanas termiņu un, ja iespējams, darbības rezultātus, kas atspoguļotu šā tiesību akta (vai kādas tā daļas) mērķa sasniegšanu

Valsts kanceleja

Valsts pārvaldes pakalpojumi

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas
Publisko pakalpojumu departaments

Valsts kanceleja

JAUNA PAKALPOJUMA IEVIEŠANA vai esoša pakalpojuma pilnveide (1)

Anotācijas I sadaļas 2.punktā¹ **norāda:**

1. paredzētā (esošā) **pakalpojuma nosaukumu**
2. pakalpojuma **sniegšanas kanālus**
- 2.1. un ja pakalpojums nav pieejams elektroniski, **vai ir plānots veidot arī pakalpojuma elektronisku kanālu**

¹[Ministru kabineta instrukcijas projekta «Grozījumi Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra instrukcijā Nr.19 «Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība»» sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums \(anotācija\)](#)

Valsts kanceleja

JAUNA PAKALPOJUMA IEVIEŠANA vai esoša pakalpojuma pilnveide (2)

Mērķis

- Skmēt izpratni par **pakalpojumu kā tiesību akta rezultātu**
- Informācija signalizēs VARAM un VRAA, ka gaidāms jauns pakalpojuma pieteikums, un, ja nepieciešams, **laus proaktīvi konsultēt iestādes** par pakalpojuma nosaukumu un piekļuves kanāliem

Valsts kanceleja

Vienotas prasības valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanai

Pakalpojumu pārvaldība, ko atbilstoši kompetencei veic pakalpojuma turētājs, ietver šādas darbības:

- pakalpojumu **identificēšana**
- pakalpojumu **saraksta apstiprināšana**
- pakalpojumu **aprakstīšana un aktualizēšana pakalpojumu katalogā**
- pakalpojumu **izpildes rādītāju noteikšana un uzskaite**
- pakalpojumu **sniegšanas nodrošināšana**
- pakalpojumu **kvalitātes kontroles uzraudzība**
- pakalpojumu **pilnveidošana**

[2017. gada 4. jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 399 «Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība»](#)

Valsts kanceleja

Valsts pārvaldes pakalpojums¹

Secīgu darbību kopums, kas dod guvumu vai ir obligāts privātpersonai un ko sniedz valsts pārvaldes pakalpojuma turētājs, īstenojot valsts pārvaldes funkcijas saskaņā ar ārējiem normatīvajiem aktiem vai saskaņā ar delegētiem valsts pārvaldes uzdevumiem

[2017. gada 4. jūlija Ministru kabineta noteikumi Nr. 399 «Valsts pārvaldes pakalpojumu uzskaites, kvalitātes kontroles un sniegšanas kārtība»](#)

Valsts kanceleja

Pakalpojuma nosaukums

Metodiskie ieteikumi "Pakalpojumu un dzīves situāciju aprakstu izstrāde"

Rekomendācijas pakalpojumu identificēšanā (definēšanā), aprakstīšanā un dzīves situāciju aprakstu izstrādē

Pakalpojuma nosaukums

- Īss un kodolīgs
- Atšķirams
- Ietver pakalpojuma būtību un guvumu
- Sasaistīts ar e-pakalpojumu

<u>Ieteicams</u>	<u>Nav ieteicams</u>
<i>Atbalsts dzīvojamās platības renovācijai vai restaurācijai stihiskas nelaimes vai avārijas gadījumā</i>	<i>Palīdzība personām, kuru lietotā dzīvojamā telpa cietusi stihiskās nelaimes vai avārijas gadījumā, ja dzīvojamā telpa ir daļēji sabrukusi, bet ir atjaunojama</i>

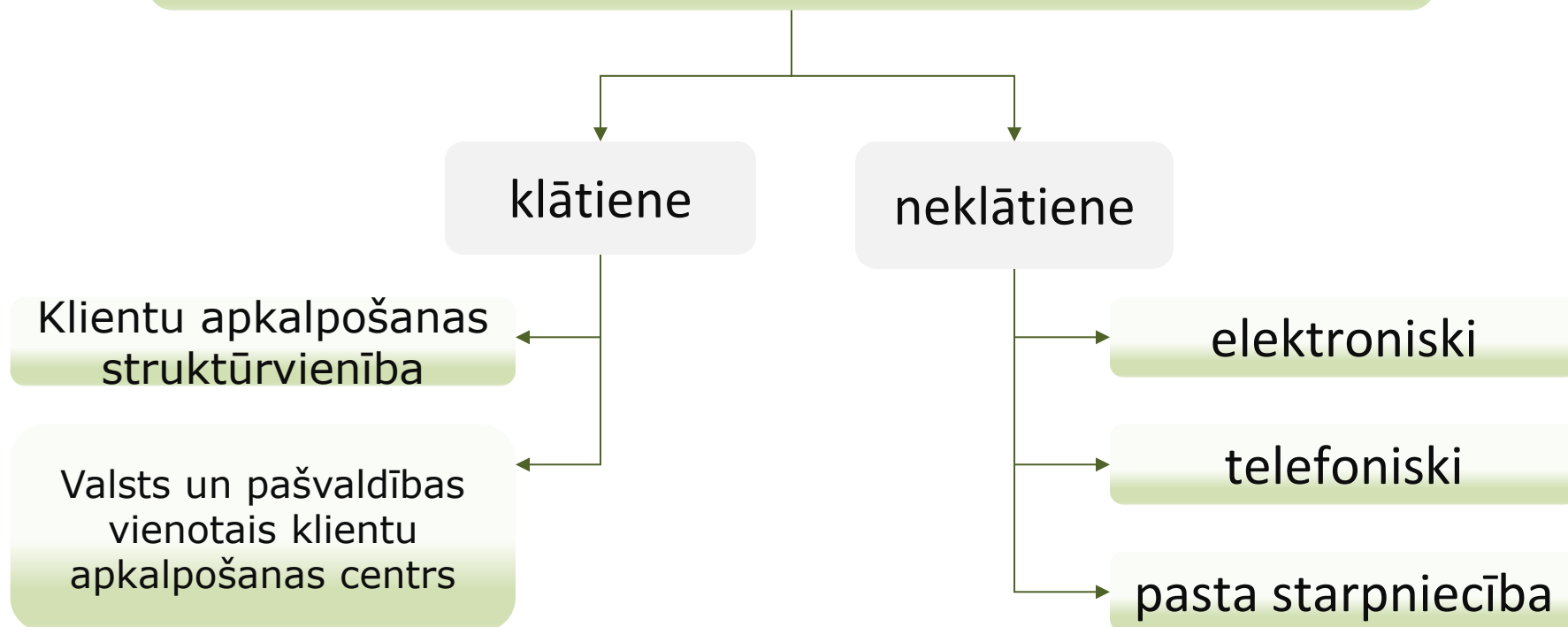
[2017. gada septembra VARAM izstrādātie Metodiskie ieteikumi "Pakalpojumu un dzīves situāciju aprakstu izstrāde"](#)

Valsts kanceleja

Pakalpojuma sniegšanas kanāli

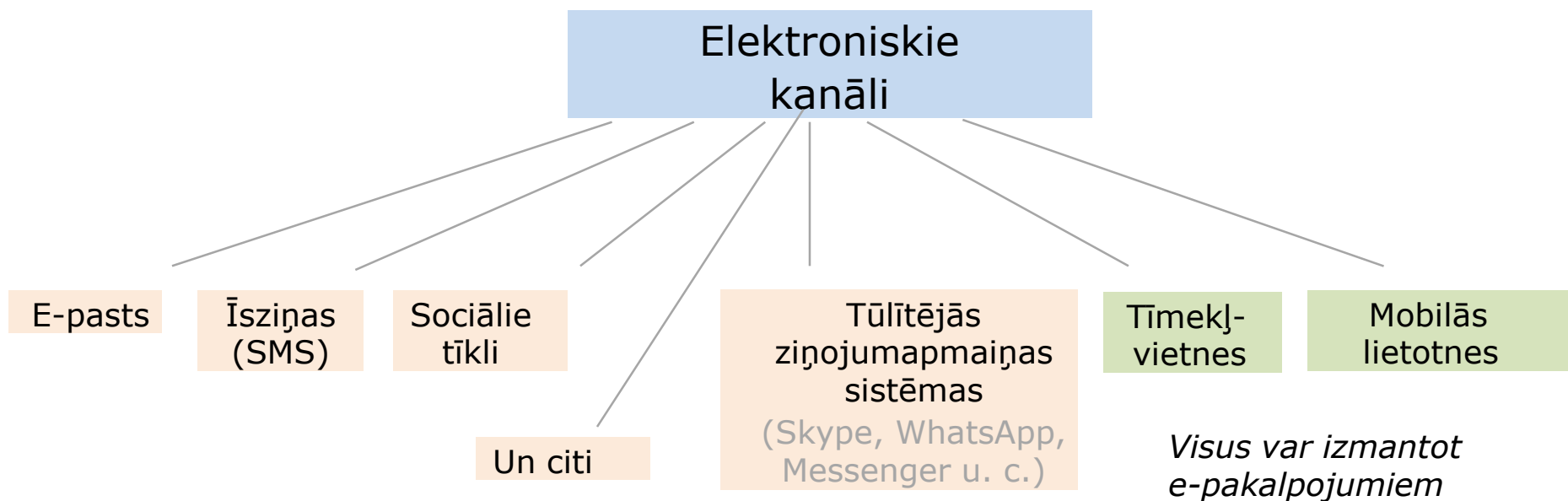
Pakalpojumu pieprasīšanas un saņemšanas kanāli

Valsts kanceleja

Elektroniskie kanāli un e-pakalpojumi

E-pakalpojums – pakalpojuma sniegšanas veids, kas nodrošina viena vai vairāku pakalpojumu vai atsevišķu tā posmu (pieprasīšana vai pakalpojuma rezultāta saņemšana) izpildi elektroniskā veidā, tai skaitā izmantojot tīmekļvietnes, mobilās lietotnes, īsziņas vai e-pastu.¹

Valsts kanceleja

Papildus informācija

Vienota pakalpojumu kvalitātes pārvaldība

Pakalpojuma turētājs uzskaita vismaz šādus pakalpojumu izpildes rādītājus

Visiem pakalpojumiem

- **pieteikto pakalpojumu gadījumu skaits**
- **izmantotais kanāls** katram pieteikumam
- **izpildes kavējumu skaits** pakalpojumam
- **sūdzību skaits** par pakalpojumu

Papildus ePakalpojumiem

- **e-pakalpojuma izpildes veiksmīgums**
- **pakalpojuma elektroniskas lietošanas pakāpe**
- **e-pakalpojuma saņēmēja apmierinātība**

Valsts kanceleja

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sniedz metodisko atbalstu pakalpojumu pārvaldībā

Kontakti jautājumiem un diskusijām:

Publisko pakalpojumu departaments

(e-pasts: PPD@varam.gov.lv)

Valsts kanceleja

Ietekmes uz informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmām novērtējums

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas
Elektroniskās pārvaldes departaments

Valsts kanceleja

Izvērtējot projekta sākotnējo ietekmi, vērtē projekta:

Iepriekšējā redakcijā:

4.13. ietekmi uz valsts un pašvaldību **informācijas sistēmām** un ar to saistīto papildu finansējumu, kas nepieciešams izmaiņu nodrošināšanai **informācijas sistēmās**;

Nākotnes redakcijā:

4.13. ietekmi uz valsts un pašvaldību **informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmām** un ar to saistīto papildu finansējumu, kas nepieciešams izmaiņu nodrošināšanai **informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmās**;

Kas mainās?

informācijas sistēmas –> informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) sistēmas

Valsts kanceleja

Valsts un pašvaldību informācijas sistēmas

Valsts informācijas sistēmu likuma izpratnē:

valsts informācijas sistēma – strukturizēts informācijas tehnoloģiju un datu bāzu kopums, kuru lietojot, tiek nodrošināta valsts funkciju izpildei nepieciešamās informācijas aprite;

pašvaldību informācijas sistēma – informācijas sistēma, ko pašvaldības institūcijas veido un uztur kā valsts informācijas sistēmas sastāvdaļu, nodrošinot tādas informācijas apriti, kura nepieciešama valsts funkciju izpildei

Valsts kanceleja

Valsts un pašvaldību IKT sistēmas

IKT sistēma – datortehnikas un programmatūras kopums (piemēram, datu apstrādes vai informācijas sistēma, datortīkls, IKT infrastruktūra, platforma, datu centri), ko izmanto, lai īstenotu kādu darbību elektroniskā veidā.

IKT sistēmas veido un uztur valsts un pašvaldību institūcijas, lai nodrošinātu tām noteikto funkciju izpildi, t.sk.:

- pildot pārvaldes uzdevumus;
- sniedzot pakalpojumus sabiedrībai;
- atbalstot savu darbību (komunikāciju, lietvedību, grāmatvedību, personālvadību)

Valsts kanceleja

Anotācijas I sadaļa “Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība”

2.punkts “Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība”

Anotācijas I sadaļas 2.punktā raksturo pašreizējo situāciju jomā, uz ko attiecināms projekts:

Iepriekšējā redakcijā:

14.4. (nav iekļauts)

Nākotnes redakcijā:

14.4. norāda paredzēto pakalpojumu nosaukumus, ja projekts paredz ieviest jaunus pakalpojumus vai jaunas **informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmas** vai pilnveidot esošās, kā arī to, vai pakalpojums tiks sniegts elektroniski (ja pakalpojums nav pieejams elektroniski, vai ir plānots veidot elektronisku kanālu), kādas **informācijas un komunikācijas tehnoloģiju sistēmas** plānots izveidot vai pilnveidot

Valsts kanceleja

Anotācijas I sadaļas 2.punktā norāda:

vispārīgo informāciju par IKT sistēmu, t.sk.:

- 1) IKT sistēma, kuru plānots izveidot vai pilnveidot, lai atrisinātu pašreizējās problēmas, pamatojoties uz izstrādāto normatīvo aktu;
- 2) institūcija, kura atbild par IKT sistēmas izveidošanu vai pilnveidošanu (IKT sistēmas pārzinis);
- 3) valsts pārvaldes (ieskaitot pašvaldības) vai iestāžu darbības atbalsta uzdevumi vai pakalpojumi, kuru izpildi paredzēts nodrošināt, izveidojot vai pilnveidojot IKT sistēmu;
- 4) informācija, kuras apriti paredzēts nodrošināt, izveidojot vai pilnveidojot IKT sistēmu;
- 5) IKT pasākums (iniciatīva, projekts, aktivitāte vai rīcība), kas vērsts uz IKT sistēmas izveidošanu vai pilnveidošanu;
- 6) institūcija, kura saņem finansējumu IKT pasākuma īstenošanai (neatkarīgi no finansēšanas avota, t.sk. izmantojot budžeta līdzekļus vai ārvalstu finanšu palīdzību)

Valsts kanceleja

Anotācijas I sadaļas 2.punktā norāda:

IKT sistēmas vispārīgo raksturojumu, t.sk.:

- 1) IKT sistēmas funkcionalitāte (funkcionālās iespējas), kuru paredzēts nodrošināt, izveidojot vai pilnveidojot IKT sistēmu, pamatojoties uz izstrādāto normatīvo aktu;
- 2) IKT sistēmas integrācijas nepieciešamība ar citām IKT sistēmām;
- 3) koplietošanas infrastruktūra vai tās komponentes (piemēram, valsts informācijas sistēmu savietotājs, datu izplatīšanas tīkls, dokumentu integrācijas vide, autentifikācijas modulis, maksājumu modulis, koplietošanas skaitļošanas resursi), ko paredzēts izmantot, lai nodrošinātu IKT sistēmas funkcionalitāti vai integrāciju ar citām IKT sistēmām;
- 4) IKT sistēmas infrastruktūra vai tās komponentes (piemēram, datu apstrādes vai apmaiņas moduļi, tīmekļa pakalpes, skaitļošanas resursi), ko var piedāvāt koplietošanai citām IKT sistēmām

Valsts kanceleja

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija sniedz metodisko atbalstu valsts IKT pārvaldībā

Kontakti jautājumiem un diskusijām:

Elektroniskās pārvaldes departaments

Valsts informācijas sistēmu nodaļa

Rihards Guds, tālr.: 67026525, e-pasts: rihards.guds@varam.gov.lv

Vitālijs Keņģis, tālr. 67026929, e-pasts: vitalijs.kengis@varam.gov.lv

Valsts kanceleja

Ietekmes uz vidi novērtējums

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

Valsts kanceleja

Ietekme uz vidi

Definīcija:

«...**tiešas** vai **netiešas** pārmaiņas vidē, kuras ietekmē vai var ietekmēt cilvēku, viņa veselību un drošību, kā arī bioloģisko daudzveidību, augsni, gaisu, ūdeni, klimatu, ainavu, materiālās vērtības, kultūras un dabas mantojumu un visu minēto jomu mijiedarbību»

Likums «Par ietekmes uz vidi novērtējumu»

Valsts kanceleja

Pakļautās jomas

Saimnieciskā darbība

Ražošana, pakalpojumi, valsts pārvalde, izglītība, zinātne u.c.

Ietekmes uz vidi veidi:

resursu patēriņš, emisijas, smakas, atkritumi, trokšņi, vibrācijas.

Ietekmēm pakļautās sfēras:

gaiss, ūdeņi, augsne, grunts, dzīvie organismi

Sekas:

ozona slāņa noārdīšanās, siltumnīcas efekts, resursu izsmelšana, noturīgo piesārņotāju uzkrāšanās, eutrofikācija, smogs, toksiskas vielas produktos, piesārņota augsne vai gruntsūdens, smakas, trokšņi

Valsts kanceleja

Piemērs I izvērtējot ietekmi uz vidi

2013.gada 30.aprīļa noteikumu Nr.240 "Vispārīgie teritorijas plānošanas, izmantošanas un apbūves noteikumi"

- Ieviešot izmaiņas apbūves noteikumiem, piemēram par vēja staciju attāluma no īpaši aizsargājamām dabas teritorijām, var radīt ietekmi uz bioloģisko daudzveidību
- Samazinot prasības pēc notekūdeņu savākšanas sistēmas ierīkošanu, var paaugstināt risku notekūdeņu noplūdei vidē
- Mainot dzīvnieku atļauto blīvumu pret attāluma no dzīvojamās un publiskās apbūves var palielināt smaku līmeni kaitējot cilvēku veselībai

Konkrēti attālumi, specifiskas prasības iekļauti ņemot vērā citas vides prasības, pētījumi, pieredzi no sūdzībām no iedzīvotājiem, ieinteresētām pusēm. Mainot būtu nepieciešami papildus pierādījumus par nepieciešamību izmaiņām

Valsts kanceleja

Piemērs II ietekmi uz vidi

Izstrādājot jaunu regulējumu nozarei, piemēram veterinārmedicīniskās aprūpes iestādei

-Izlietoto zāļu uzglabāšanas regulējumā jāapsver ietekmi uz vidi ko rada nepareizi uzglabātas zāles

-Risks nonākt augsnē un piesārņot augsni gruntsūdeņus

-Risks nonākt notekūdeņos, ja neizlielotās zāles netiek nodotas kā atkritumi (likvidētas sanitātā mezglā bez apstrādes)

-Risks nonākt augsnē poligonā, ja zāles un šļirces netiek nodotas veselības aprūpu atkritumiem paredzētā veidā

Valsts kanceleja

Ietekmes uz konkurenci novērtējums

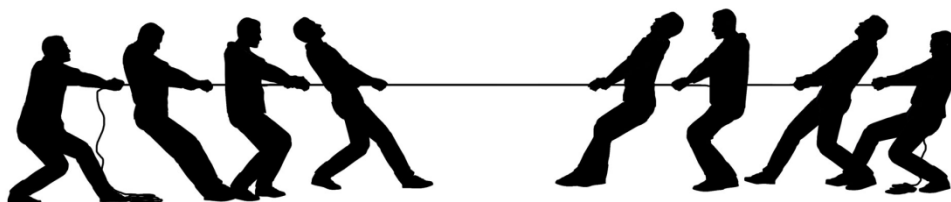
Ekonomikas ministrija
Iekšējā tirgus departamenta direktores vietnieks
Intars Eglītis

Valsts kanceleja

Kas ir konkurence?

Konkurence ir pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sacensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū

Valsts kanceleja

Konkrētais tirgus Konkurences likuma izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu.

! Konkrētās preces tirgus ietver gan pašu preci, gan arī visu to preču kopumu, kuras var aizstāt šo noteikto preci konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū

Tirgus dalībnieks ir jebkura persona (arī ārvalsts persona), kura veic vai gatavojas veikt saimniecisko darbību Latvijas teritorijā vai kuras darbība ietekmē vai var ietekmēt konkurenci Latvijas teritorijā.

! Arī publisko tiesību subjekti, ja tie veic saimniecisko darbību, ir tirgus dalībnieki, tāpēc uz tiem, tāpat kā uz privātiem uzņēmumiem, attiecas Konkurences likuma normas

Valsts kanceleja

Konkurence ir būtisks tirgus ekonomikas dzinējspēks. Uzņēmumi, kas savstarpēji godīgi konkurē, patērētājiem piedāvā labākas cenas, austāku kvalitāti, inovatīvus produktus un citus labumus, kas palīdz uzvarēt ekonomiskajā sāncensībā

Ietekmes uz konkurenci novērtējums ir daļa no tiesību akta projekta sākotnējās novērtēšanas jeb anotācijas

Mērķis – palīdzēt tiesību izstrādātājiem novērtēt iecerētās darbības ietekmi uz konkurenci

! Ietekmi uz konkurenci jāvērtē arī pašvaldību tiesību aktu izstrādātājiem

Valsts kanceleja

Ietekmes izvērtējuma soļi

1) Tiesību akta ietekme uz konkurenci

- vai tiesību akts ierobežo konkurenci

2) Ierobežojuma pamatotība

- vai šis ierobežojums ir pamatots

3) Mazāk ierobežojošās alternatīvas izvēle

- ja ierobežojums ir pamatots, tad kāda ir pēc iespējas mazāk ierobežojoša alternatīva

Valsts kanceleja

1) Tiesību akta ietekme uz konkurenci

Ja tiesību akta rezultātā konkrēto preci vai pakalpojumu varēs tirgot plašāks konkurentu loks, ietekme būs **pozitīva**.

Tiesību akts **negatīvi** ietekmē konkurenci, ja tas samazina esošo vai potenciālo tirgus dalībnieku skaitu vai arī samazina to iespējas savā starpā konkurēt.

- Skaita ierobežojumi (ekskluzivitāte/licences)
- Barjeras jauno uzņēmumu ienākšanai
- Cenu fiksēšana (minimālā/maksimālā)
- Kvalitātes prasības
- Preču pārdošanas veida un Reklāmas ierobežojumi

! Vienādās situācijās pret tirgus dalībniekiem jāizturas vienādi.

Valsts kanceleja

1) Tiesību akta ietekme uz konkurenci

Piemēri

Uzņēmumu reģistra datu nodošana tikai vienam tirgotājam

Starp Uzņēmumu reģistru un SIA «Lursoft» 2001.gadā tika noslēgts par informācijas par uzņēmumiem izplatīšanu. Ar šo līgumu Uzņēmumu reģistrs nodeva SIA «Lursoft» tiesības 10 gadus saņemt reģistra informāciju un izmantot to komerciāliem nolūkiem.

Tā kā atbildes uz bezmaksas informācijas pieprasījumiem Uzņēmumu reģistrs gatavoja nesamērīgi ilgi, uzņēmumiem bija ērtāk un izdevīgāk šos datus par naudu iegādāties no SIA «Lursoft». Savukārt ekskluzīvā līguma dēļ SIA «Lursoft» nebija konkurences un citiem uzņēmumiem nebija iespēju darboties šajā tirgū.

Šāds ekskluzīvs līgums bija pretrunā gan publisko iepirkumu kārtībai, gan Eiropas Parlamenta un padomes 2003.gada 17.novembra Direktīvai par valsts sektora informācijas atkalizmantošanu.

Attiecīgi Uzņēmuma reģistra nepārveidotajiem komercreģistra datiem ar vienādiem un nediskriminējošiem noteikumiem bija jābūt pieejamiem jebkurai trešajai personai atkalizmantošanai.

! Ekskluzīvo tiesību piešķiršanas rezultātā tirgus dalībniekam ar ekskluzīvām tiesībām **nav konkurences**, savukārt tirgus dalībnieki, kam šādu tiesību nav, **nevar uzsākt darbību tirgū** vai **ir spiesti konkrēto tirgu pamest**

Valsts kanceleja

1) Tiesību akta ietekme uz konkurenci

Piemēri

Akritumi

Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā 2015.gadā ierobežoja komersantu, kas atbilda Ministru kabineta noteiktiem kritērijiem, tiesības, pašiem izvēlēties sadzīves atkritumu apsaimniekotāju. Līdz ar to publiskā iepirkuma vai *in-house* procedūras rezultātā pašvaldības izvēlētais atkritumu apsaimniekotājs iegūst ekskluzīvas tiesības konkrētās pašvaldības teritorijā, un viņam vairs nav jākonkurē par atsevišķiem klientiem.

Šo grozījumu un kā arī pašvaldību Publisko iepirkumu likumā paredzētā *in-house* principa piemērošanas dēļ, konkurencei pieejamais tirgus būtiski samazinās, kā rezultātā sadzīves atkritumu apsaimniekotāju skaits samazināsies, mazinot konkurenci arī nākotnē paredzamajos publiskajos iepirkumos, kā rezultātā patērētāji būs spiesti maksāt dārgāk.

Taksometru minimālā cena

Likumprojektā "Grozījumi Autopārvadājuma likumā" bija paredzēts noteikt minimālās pārvadājuma tarifa likmes taksometriem, to pamatojot ar nepieciešamību cīnīties ar negodīgiem pārvadātājiem, kas neregistrē veikto pakalpojumu ieņēmumus.

Jāņem vērā, ka šāda likuma norma seku ziņā pielīdzināma konkurences tiesību smagākajam pārkāpumam - kartēja vienošanās par cenu, kas samazina ekonomisko efektivitāti, kā arī liedz patērētājiem saņemt galveno konkurences priekšrocību- zemas cenas.

Valsts kanceleja

2) Ierobežojuma pamatotība

**Jebkuram ierobežojumam jāatbilst
normatīvo aktu prasībām**

**Jebkuram ierobežojumam ir jābūt
samērīgam**

Valsts kanceleja

2) Ierobežojuma pamatotība

Samērīguma princips

- **Piemērotība**

Vai likumdevēja ieraudzītie līdzekļi ir piemēroti leģitīmā mērķa sasniegšanai

- **Nepieciešamība**

Vai likumdevēja rīcība ir nepieciešama, proti, vai mērķi nevar sasniegt ar citiem, personas tiesības un likumiskās intereses mazāk ierobežojošiem līdzekļiem

- **Samērīgums**

Vai šāda rīcība ir atbilstoša, proti, vai labums, ko iegūs sabiedrība, ir lielāks par personas tiesībām un likumiskajām interesēm norādīto zaudējumu

! Ja tiesību norma neatbilst kaut vienam no šiem kritērijiem, tad tā neatbilst samērīguma principam un ir prettiesiska

Valsts kanceleja

2) Ierobežojuma pamatotība Samērīguma princips

Analīzes piemērs,

Ierobežojumi taksometru iebraukšanai Vecrīgā

Rīgas pašvaldība ar pašvaldību saistošajiem noteikumiem ir noteikusi speciālo atļauju taksometru iebraukšanai Vecrīgā. Noteikumi paredz, ka pārvadātājam ir jāsamaksā pašvaldības nodeva 300 EUR apmērā par vieglo taksometru iebraukšanu Vecrīgā.

Mērķis: vides kvalitāte, ceļu satiksmes drošības uzlabošana, kultūrvēsturiskās teritorijas un kultūras pieminekļu aizsardzība

Piemērotība

Vai izraudzītais risinājums ir piemērots mērķa sasniegšanai?

NAV pamatots, jo maksa tiek attiecināta pārvadātājam neatkarīgi no transportlīdzekļu skaita uzņēmumā. Attiecīgi taksometru kompānijām ar lielu transportlīdzekļu skaitu maksājums uz vienu taksometru ir pietiekami mazs, kā rezultātā arī nebūtiski ietekmēs taksometru skaitu Vecrīgā, savukārt mazajām pārāk liels, kā rezultātā atturēs no pasažieru turpmākas ieviešanas Vecrīgā. Līdz ar to no konkrētā tirgus var tikt izstumti mazākie tirgus dalībnieki, kuriem uzņēmumā ir viens vai daži transportlīdzekļi.

Valsts kanceleja

2) Ierobežojuma pamatotība Samērīguma princips

Analīzes piemērs (turpinājums)

Nepieciešamība

Vai mērķi var sasniegt ar citiem, taksometru pārvadātājus mazāk ierobežojošiem līdzekļiem?

Jā, VAR, piemēram, diferencējot nodevu pārvadātājiem atbilstoši transportlīdzekļu skaitam uzņēmumā. Šāds risinājums nodrošinātu vienlīdzīgākus konkurences apstākļus visiem tirgus dalībniekiem.

Samērīgums

Vai labums, ko iegūs sabiedrība, ir lielāks par taksometru pārvadātājiem nodarītiem zaudējumiem?

Labums, ko iegūst sabiedrība, nav viennozīmīgi novērtējams. Būs pasažieri, kas netiks ievesti Vecrīgā, jo mazākie tirgus dalībnieki to nevarēs atļauties.

Vienlaikus nekādā veidā NAV ATTAISNOJAMA radītā nevienlīdzīgā attieksme pret taksometru pārvadātājiem.

Valsts kanceleja

2) Ierobežojuma pamatotība Piemērs

Lombardu, banku un aptieku licences

Latvijas normatīvajos aktos ir pamatoti noteikts pienākums saņemt licences jeb speciālās atļaujas lombardu, banku un aptieku atvēršanai, paredzot arī maksu un procedūras to iegūšanai.

Licence lombarda atvēršanai ir ieviesta, lai nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni un ekonomisko stabilitāti.

Banku bez licences nevar atvērt, ņemot vērā augstos finanšu riskus kapitālsabiedrībai, kas pieņem noguldījumus un citus atmaksājamus līdzekļus no neierobežota klientu loka, izsniedz kredītus un sniedz citus finanšu pakalpojumus.

Ar licenču sistēmu aptiekām valsts pasargā patērētājus, ņemot vērā, piemēram, kaitējuma nodarījuma risku patērētāju veselībai preču (medikamentu) nepareizas uzglabāšanas gadījumā.

Valsts kanceleja

3) Mazāk ierobežojošās alternatīvas izvēle

Ja ierobežojumi konkurencei ir nepieciešami un pamatoti, nepieciešams apzināt iespējamās alternatīvas un izvēlēties to, kas rada vismazāko kaitējumu

! Tiesību aktu izstrādātājiem ir jāmeklē līdzsvarots regulējums: tas nedrīkst būt vairāk ierobežojošs nekā vajadzīgs, lai nodrošinātu sabiedrības interešu aizsardzību un citu izvirzīto mērķu īstenošanai

Valsts kanceleja

Konkurences pārbaudes lapa

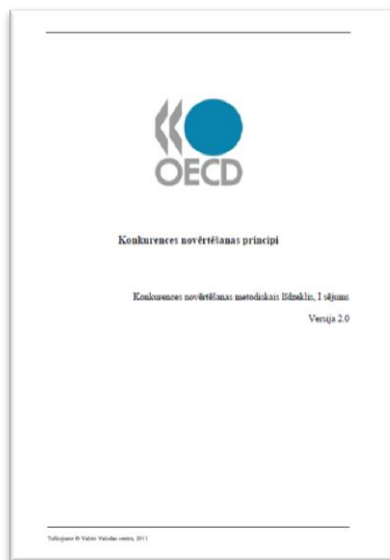
Lai novērtētu tiesību akta ietekmi uz konkurenci un izvēlētos tādu rīcību, kas rada **pēc iespējas mazāku konkurences ierobežojumu**, var izmantot jautājumu sarakstu jeb **konkurences pārbaudes lapu**

Valsts kanceleja

Noderīgi avoti

- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) norādījumi par konkurences novērtēšanu 1.sējums, pieejams
<http://kp.gov.lv/documents/2dbd50c37c8a1a4c845c15b9bc32488580800b09>
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) norādījumi par konkurences novērtēšanu 2.sējums, pieejams
<http://kp.gov.lv/documents/d93e124346c8c0d5b60b2416600532de91e3b28d>

Valsts kanceleja

Kontaktpersonas:

Konkurences padomes
Juridiskā departamenta direktors

Antis Apsītis, Antis.Apsitis@kp.gov.lv, 67365227

Ekonomikas ministrijas
Iekšējā tirgus departamenta direktores vietnieks

Intars Eglītis, Intars.Eglitis@em.gov.lv, 67013236

Ekonomikas ministrijas
Iekšējā tirgus departamenta

Konkurences, tirdzniecības un patērētāju tiesību nodaļas juriskonsulte

Evita Kudure, Evita.Kudure@em.gov.lv, 67013179

Valsts kanceleja

Ietekmes izvērtēšana uz uzņēmējdarbības vidi un maziem, vidējiem uzņēmumiem, mikrouzņēmumiem un jaunuzņēmumiem

Ekonomikas ministrija
Uzņēmējdarbības konkurētspējas departamenta direktors

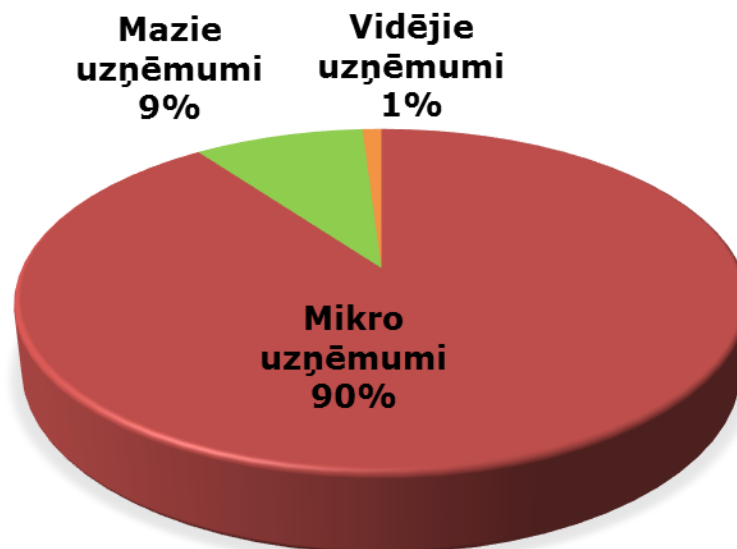
Kristaps Soms

Valsts kanceleja

MVU tests Kādēļ tas ir svarīgi?

EKONOMISKI AKTĪVO MVU SADALĪJUMS

Latvijā MVU tāpat kā citur Eiropā veido lielu tautsaimniecības daļu un tiem ir nozīmīga loma iekšzemes kopprodukta radīšanā un nodarbinātībā

Tādēļ jo īpaši būtiski ir izvērtēt ietekmi tieši uz šiem uzņēmumiem

Valsts kanceleja

MVU tests

Kā izvērtējums veicams?

MVU tests praksē ievieš **«domā par mazajiem»** principu (*think small principle*) caur šādām darbībām:

- Konsultācijas ar MVU / MVU pārstāvošajām organizācijām
- Izstrādātā normatīvā regulējuma sākotnējā ietekmes novērtējuma sagatavošana
- Ietekmes izvērtējuma uz MVU sagatavošana (izmaksu/ieguvumu analīze)
- Alternatīvu priekšlikumu izskatīšana normatīvā regulējuma ietekmes mazināšanai

Valsts kanceleja

MVU tests

Konsultācijas ar MVU / MVU pārstāvošajām organizācijām:

1. Apaļā galda diskusijas ar ieinteresētajām pusēm
2. Speciāli izveidotas komitejas vai darba grupas (regularitātes akcents)
3. IT rīku izmantošana (piemēram, tiešsaistes konsultācijas)
4. Vienotu tikšanās organizēšana ar ieinteresētajām personām un MVU pārstāvjiem
5. Eiropas Biznesa atbalsta tīkla darbība pārrobežu jautājumu risināšanai (<http://www.een.lv/>)

Valsts kanceleja

MVU tests

**Izstrādātā normatīvā regulējuma sākotnējā
ietekmes novērtējuma sagatavošana:**

Sadarbībā ar MVU nepieciešams vērtēt:

1. Vai un kādu uzņēmumu skaitu un lielumu (mikro, mazie, vidējie un lielie uzņēmumi) vai nozari skars normatīvais regulējums
2. Kā tiks ietekmēta uzņēmumu darbība, veicot izmaiņas pret minēto kopu izvirzāmajās prasībās (vai prasības ir stingrākas/ vieglākas)
3. Vai ir saistītās nozares vai uzņēmumi, kuru darbību potenciāli var ietekmēt jaunais normatīvais regulējums

* Šajā posmā notiek sākotnējā ietekmes novērtēšanas sagatavošana par projekta potenciālo ietekmi uz uzņēmumu darbību

Valsts kanceleja

MVU tests

Ietekmes izvērtējuma uz MVU sagatavošana(izmaksu/ieguvumu analīze)*:

1. Uzņēmumu sadalījums pēc to lieluma - mikro, mazie, vidējie un lielle uzņēmumi - analīzes veikšana par prasību samērīgumu katrai no uzņēmumu kategorijām
2. Tiešo un netiešo ieguvumu analīze un prasību samērīguma vērtējums, īpaši pievēršot uzmanību vērtējumam par MVU izmaksām
3. Priekšrocību analīze, kas izriet no priekšlikuma
4. Cik lielā mērā priekšlikums ietekmē MVU konkurētspēju vai uzņēmējdarbības vidi, kurā tas darbosies

* Šajā posmā tiek veikta padziļināta ietekmes vērtējuma sagatavošana, lai noteiktu MVU iespējamās izmaksas un ieguvumus no priekšlikumiem

Valsts kanceleja

MVU tests

Alternatīvu priekšlikumu izskatīšana normatīvā regulējuma ietekmes mazināšanai*:

1. Pilnīgi vai daļēji atbrīvojumi mikrouzņēmumiem un MVU
2. Pagaidu prasību noteikšana
3. Nodokļu samazinājumi vai atbalsta programmas, lai kompensētu izmaksas, kas rodas, ja vien tas ir savienojams ar spēkā esošajiem tiesību aktiem
4. Samazinātas maksas
5. Vienkāršotu informēšanas pienākumu noteikšana MVU
6. Īpašu informācijas kampaņu īstenošana un lietotāju rokasgrāmatu izstrāde, apmācību veikšana
7. Sistemātiska vispārīgus vienkāršošanas pasākumu MVU vērtēšana

* Ja projekts paredz stingrāku normatīvo regulējumu, Eiropas Komisija vadlīnijās uzsver nepieciešamību izvērtēt alternatīvas un mīkstināt pasākumus, lai nodrošinātu līdzvērtīgus konkurences apstākļus un ievērot samērīguma principu.

Valsts kanceleja

Ietekme uz jaunuzņēmumiem

Vai attiecīgais tiesību akts paredz ietekmi uz komersantiem, kas atbilst jaunuzņēmumu pazīmēm un definīcijai?

- Jaunuzņēmums ir kapitālsabiedrība ar augstu izaugsmes potenciālu, kuras pamatdarbība saistīta ar mērogojamu (*scalable*) biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību
- Šādi uzņēmumi visbiežāk darbojas augsto un vidēji augsto tehnoloģiju nozarēs atbilstoši OECD klasifikācijai vai izstrādā risinājumus, kas būtiski pilnveido tradicionālo nozaru darbību vai tajos izstrādātos produktus/ pakalpojumus

Valsts kanceleja

Ietekme uz mikrouzņēmumiem

Vai attiecīgais tiesību akts paredz ietekmi uz mikrouzņēmumiem:

Atbilstoši EK definīcijai:

MVU kategorijas mikrouzņēmumu definē kā uzņēmumu, kurā ir nodarbināti mazāk nekā 10 darbinieki un kura gada apgrozījums un/vai gada bilances kopsumma nepārsniedz EUR 2 miljonus

Valsts kanceleja

Ietekme uz mikrouzņēmumiem

Atbilstoši Mikrouzņēmumu likuma regulējumam:

- Apgrozījums nepārsniedz 40 000 *euro* gadā
- SIA dalībnieki ir tikai fiziskās personas
- Sabiedrības ar ierobežotu atbildību valdes locekļi ir tikai mikrouzņēmuma darbinieki
- Mikrouzņēmuma darbinieku skaits jebkurā brīdī ir ne lielāks par pieciem (darbinieku skaitā neiekļauj prombūtnē esošus vai no darba atstādinātus darbiniekus)
- Mikrouzņēmuma darbinieka ienākums nepārsniedz 720 *euro* mēnesī
- Nodokļa maksātājs (fiziskā vai juridiskā persona) nav personālsabiedrības biedrs

Valsts kanceleja

Noderīga informācija

Valsts kancelejas tiesību aktu izstrādes ceļvedis:

<https://tai.mk.gov.lv/anotacija>

Eiropas komisijas mājas lapa:

https://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/small-business-act/sme-test_en

Valsts kanceleja

Kontaktpersonas EM:

Par MVU testu:

Ilze Baltābola – e-pasts: Ilze.Baltabola@em.gov.lv, tālr. 67013271

Agnese Šķēle – e-pasts: Agnese.Skele@em.gov.lv, tālr. 67013228

Par ietekmi uz jaunuzņēmumiem:

Madara Ambrēna – e-pasts: Madara.Ambrena@em.gov.lv, tālr. 67013061

Par ietekmi uz mikrouzņēmumiem:

Māris Jurušs – e-pasts: Maris.Juruss@em.gov.lv, tālr. 67013044

Valsts kanceleja

Ietekmes uz veselību novērtējums

Veselības ministrija

Valsts kanceleja

No 2018.gada 1.janvāra

22. Anotācijas **II sadaļas 2.punktā** ("Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu") norāda:

22.1. kāda būs projekta tiesiskā regulējuma **ietekme uz tautsaimniecību un sabiedrības mērķgrupām**, īpaši norādot, kāda būs ietekme:

22.1.5. **uz veselību;**

Valsts kanceleja

Veselība visās politikās

- PVO Eiropas reģiona stratēģija "Veselība 2020"
- Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.-2020.g.

Veselība visu nozaru politikās - citām nozarēm, institūcijām un organizācijām jābūt iesaistītām un līdzatbildīgām sabiedrības veselības saglabāšanā un uzlabošanā, nodrošinot daudzsektoru stratēģiju attiecībā uz veselību ietekmējošiem faktoriem (ieskaitot fiziskos, emocionālos, ekonomiskos, sociālos, kultūras un citus faktorus).

Politisko lēmumu pieņemšana – valstij ir nepieciešams vesels iedzīvotājs, tādēļ ikviena sektora interesēs ir pieņemt tādus lēmumus, kuri veselību ietekmē pozitīvi!

Valsts kanceleja

Kā TA projekta anotācijā atspoguļot ietekmi uz veselību?

Ietekmēs veselību

pozitīva ietekme

negatīva ietekme

Neietekmēs veselību

Ietekmi uz veselību atspoguļo:

- pamatojoties uz pētījumiem, publikācijām, statistikas datiem
- nepieciešamības gadījumā konsultējoties ar VM
- saskaņošanas procesā VM var prasīt iekļaut informāciju par ietekmi uz veselību

Valsts kanceleja

Informācija par ietekmi uz veselību

- saglabās, uzlabos un atjaunos veselību/pasliktinās veselību
 - ✓ tieši/netieši ietekmēs saslimstības, invaliditātes, mirstības rādītājus, piem. elpceļu, infekcijas slimības, traumatisms utt.
- nodrošinās vienlīdzīgas tiesības un iespējas veselības jomā
 - ✓ ietekmēs veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību – ģeogrāfisko, fizisko, finansiālo
 - ✓ ietekmēs riskam pakļautās sabiedrības grupas - bērnus, vecus cilvēkus, grūtnieces, cilvēkus ar ierobežotām iespējām, ar hroniskām saslimšanām slimojošos, bezdarbniekus, trūcīgos iedzīvotājus, lauku iedzīvotājus utt.
- radīs jaunas tiesības un uzliks jaunus pienākumus veselības jomā
 - ✓ jauni kontroles un uzraudzības mehānismi

Valsts kanceleja

VM piemērs no TA projekta anotācijas

„Noteikumi par maksimāli pieļaujamo trans-taukskābju daudzumu pārtikas produktos” ANOTĀCIJA

*„Ņemot vērā dažādu pētījumu datus, ir pierādīts, ka trans-taukskābes **negatīvi ietekmē** veselību un var izraisīt sirds un asinsvadu slimības, vēzi, diabētu, aptaukošanos un pat atstāt negatīvu ietekmi uz grūtniecību un augļa attīstību.¹*

*Pasaules Sirds Federācija (World Heart Federation) uzsver, ka, regulāri uzturā lietojot pārtiku ar augstu trans-taukskābju saturu, dzīves laikā **pieaug risks saslimt ar sirds un asinsvadu slimībām** (sirds išēmisko slimību, akūtu miokarda infarktu, koronāro sirds slimību).²*

*Attiecībā uz valstīm, kur jau ir veikti trans-taukskābju ierobežojumi pārtikas produktos, EK ziņojumā minēts, ka Dānijā trīs gadu laikā pēc normatīvo aktu regulējuma par industriāli ražoto trans-taukskābju daudzuma ierobežojumu pārtikas produktos stāšanās spēkā, **nāves gadījumu skaits no sirds un asinsvadu saslimšanām samazinājās par aptuveni 14,2 gadījumiem** uz 100 000 iedzīvotāju salīdzinājumā ar kontrolgrupu.³*

1. Policy Department Economic and Scientific Policy. Trans Fatty Acids and Health: A Review of Health Hazards and Existing Legislation. European Parliament.
2. Dariush Mozaffarian, Martijn B. Katan., Alberto Ascherio, Meir J. Stampfer, Walter C. Willett. *Trans Fatty Acids and Cardiovascular Disease*. The New England Journal of Medicine, 2006; 354:1601-1613 April 13, 2006
3. http://ec.europa.eu/food/safety/docs/fs_labelling-nutrition_trans-fats-report_en.pdf

Valsts kanceleja

Kontaktpersonas:

Veselības ministrijas

Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte

Laura Boltāne– e-pasts: laura.boltane@vm.gov.lv, tālr. 67876154

Veselības ministrijas

Stratēģiskās plānošanas nodaļas vecākā eksperte

Elīna Briņķe– e-pasts: elina.brinke@vm.gov.lv, tālr. 67876083

Valsts kanceleja

ANOTĀCIJAS

II SADAĻA

**“Tiesību akta projekta ietekme uz
sabiedrību, tautsaimniecības
attīstību un administratīvo slogu”**

Valsts kanceleja

Anotācijas II sadaļa

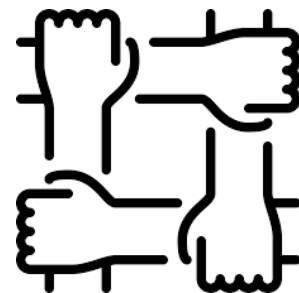
II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Iekļauj informāciju atbilstoši instrukcijas 20. punktam
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Iekļauj informāciju atbilstoši instrukcijas 22. punktam
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Iekļauj informāciju atbilstoši instrukcijas 24. un 25. punktam
4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Iekļauj informāciju atbilstoši instrukcijas 25. ¹ punktam
5.	Cita informācija	Iekļauj papildu informāciju pēc tiesību akta projekta izstrādātāja ieskatiem, piemēram, atbilstoši instrukcijas 4. punktam. Ja šādas informācijas nav, ieraksta "Nav"

Valsts kanceleja

Ietekme uz NVO

22.1. kāda būs projekta tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un sabiedrības mērķgrupām, īpaši norādot, kāda būs ietekme:

22.1.6. uz nevalstiskajām organizācijām

NVO kā mērķa grupa līdzīgi kā uzņēmēji, pašvaldības u.c., to skaitā, NVO sektorā nodarbinātie

Valsts kanceleja

Atbilstības izmaksas

25.¹ Anotācijas II sadaļas 4. punktā ("Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums") norāda izmaksas, kas fiziskai personai vai juridiskai personai rodas, lai nodrošinātu projektā ietvertu atbilstības prasību izpildi. Atbilstības prasības ir prasības, kas ietvertas tiesiskajā regulējumā un kuru izpildes rezultātā fiziskām personām vai juridiskām personām rodas izmaksas (atbilstības izmaksas neietver iemaksas valsts budžetā, nodokļus, nodevas vai maksas pakalpojumus). Atbilstības izmaksas aprēķina, reizinot to juridisko vai fizisko personu skaitu (vai vienību skaitu, uz kurām attiecas izmaiņas), kurām šīs izmaksas rodas, ar izmaksām, kas rodas vienai personai (vai vienai vienībai)

Valsts kanceleja

Atbilstības prasības

IR

- Prasība iekārtot dušas telpu ikvienā skolā
- Prasība izmantot noteikta veida kases aparātu
- Pienākums nodrošināt noteikta veida gultiņas bērnudārzos
- Pienākums veikt kaķu/suņu vakcināciju pret noteiktām slimībām

NAV

- Prasības sniegt/nosūtīt informāciju/ziņas (rada administratīvās izmaksas)
- Nodevas (piem., par pases/ e-ID kartes noformēšanu)
- Nodokļi
- Maksas pakalpojumi (maksas pakalpojumu cenrādis)
- Iemaksas valsts budžetā

Valsts kanceleja

Atbilstības izmaksas

Kā aprēķināt atbilstības izmaksas:

Atbilstības izmaksas aprēķina, reizinot to juridisko vai fizisko personu skaitu (vai vienību skaitu, uz kurām attiecas izmaiņas), kurām šīs izmaksas rodas, ar izmaksām, kas rodas vienai personai (vai vienai vienībai).

Valsts kanceleja

ANOTĀCIJAS

III SADAĻA

**“Tiesību akta projekta ietekme uz
valsts budžetu un pašvaldību
budžetiem”**

Valsts kanceleja

Būtiskās izmaiņas anotācijas III sadaļā

- tiesību akta projekta (turpmāk – projekts) ietekme uz budžetu $n+1$, $n+2$ un $n+3$ gados turpmāk jāvērtē pret vidēja termiņa budžeta ietvarā noteikto nevis kārtējā n gada budžetu

Turpmākie trīs gadi (<i>euro</i>)				
$n+1$		$n+2$		$n+3$
saskaņā ar vidēja termiņa budžeta ietvaru	izmaiņas, salīdzinot ar vidēja termiņa budžeta ietvaru $n+1$ gadam	saskaņā ar vidēja termiņa budžeta ietvaru	izmaiņas, salīdzinot ar vidēja termiņa budžeta ietvaru $n+2$ gadam	izmaiņas, salīdzinot ar vidēja termiņa budžeta ietvaru $n+2$ gadam

- jānorāda, vai ar projektu tiek radīta ietekme uz amata vietu skaitu visās institūcijās, uz kurām projekts attiecas

7. Amata vietu skaita izmaiņas	
--------------------------------	--

Valsts kanceleja

Piemērs: projekts rada izmaiņas maksas pakalpojumu ieņēmumos

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	60 000	5 000	60 000	10 000	60 000	10 000	10 000
2. Budžeta izdevumi	60 000	5 000	60 000	10 000	60 000	10 000	10 000
3. Finansiālā ietekme	0	0	0	0	0	0	0
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	0	X	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	0	X	0	X	0	0
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda: Uz kādām prognozēm balstīts aprēķinātais ieņēmumu pieaugums? Kad likmes pieaugums stājas spēkā? (ievēro normatīvos aktus par pakalpojumu izcenojumu noteikšanas metodiku) Kā pieaugušas pakalpojuma sniegšanas izmaksas? (ja ieņēmumu pieaugums tiek pamatots ar pakalpojumu sniegšanas izmaksu pieaugumu un iekasētos līdzekļus plānots novirzīt ar konkrētā pakalpojuma sniegšanu saistīto izdevumu segšanai)						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Norāda jebkuru citu informāciju, kas sniedz papildu skaidrojumu anotācijas III sadaļā norādītajai informācijai un kuru projekta izstrādātājs vai citas ieinteresētās puses uzskata par svarīgu. Ja šādas informācijas nav, ieraksta "Nav".						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekta īstenošanai nepieciešams finansējums no līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	0	0	0	0	0	0	0
2. Budžeta izdevumi	0	100 000	0	0	0	0	0
3. Finansiālā ietekme	0	-100 000	0	0	0	0	0
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	100 000	X	0	X	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	0	X	0	X	0	0
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda izdevumu aprēķinu.						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda, ka amata vietu skaita izmaiņas nav.						
8. Cita informācija	Norāda, ka izdevumus sedz no valsts budžeta programmas 02.00.00 "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem".						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekta īstenošanai nepieciešama finansējuma pārdale starp ministrijām

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	0	0	0	0	0	0	0
2. Budžeta izdevumi	0	0	0	0	0	0	0
Ministrijas Nr.1 budžeta programma/apakšprogramma xx.xx.xx. "..."	5 000 000	-500 000	0	0	0	0	0
Ministrijas Nr.2 budžeta programma/apakšprogramma xx.xx.xx. "..."	700 000	500 000	0	0	0	0	0
3. Finansiālā ietekme	0	0	0	0	0	0	0
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	0	X	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	0	X	0	X	0	0
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda aprēķinu vai informāciju par iemesliem, kādēļ ir iespējama finansējuma pārdale minētajā apmērā no ministrijas Nr.1. Norāda ministrijai Nr.2 pārdalāmā finansējuma aprēķinu.						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Norāda jebkuru citu informāciju, kas sniedz papildu skaidrojumu anotācijas III sadaļā norādītajai informācijai un kuru projekta izstrādātājs vai citas ieinteresētās puses uzskata par svarīgu. Ja šādas informācijas nav, ieraksta "Nav".						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekts attiecas uz jauna ES fondu pasākuma īstenošanu

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	0	544 000	0	1 632 000	0	2 176 000	1 088 000
2. Budžeta izdevumi	0	640 000	0	1 920 000	0	2 560 000	1 280 000
3. Finansiālā ietekme	0	-96 000	0	-288 000	0	-384 000	-192 000
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	0	X	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	-96 000	X	-288 000	X	-384 000	-192 000
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda informāciju, ka ieņēmumi ir ES daļa un izdevumi ir kopīgie nepieciešamie līdzekļi, kā arī pasākuma finansējuma % un euro sadalījumu pa avotiem un gadiem. Piemēram: Pasākuma īstenošana plānota no n līdz n+3 gadam, tā kopējās attiecināmās izmaksas ir euro, tai skaitā ES fondu finansējums euro, valsts budžeta finansējums euro un pašvaldību budžeta finansējums euro, tai skaitā: - n gadā... - n+1 gadā... - n+2 gadā... - n+3 gadā...						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Norāda, ka izdevumus sedz no valsts budžeta programmas 80.00.00 “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai”.						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekts rada finansējuma izmaiņas ES fondu pasākuma ietvaros

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	425 000	-212 500	2 125 000	-637 500	1 700 000	0	-850 000
2. Budžeta izdevumi	500 000	-250 000	2 500 000	-750 000	2 000 000	0	-1 000 000
3. Finansiālā ietekme	-75 000	37 500	-375 000	112 500	-300 000	0	150 000
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	0	X	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	37 500	X	112 500	X	0	150 000
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda informāciju, ka ieņēmumi ir ES daļa un izdevumi ir kopīgie nepieciešamie līdzekļi, kā arī aktuālo pasākuma finansējuma % un euro sadalījumu pa avotiem un gadiem. Piemēram: Pasākuma īstenošana plānota no n līdz n+3 gadam, tā kopējās attiecināmās izmaksas ir euro, tai skaitā ES fondu finansējums euro, valsts budžeta finansējums euro un pašvaldību budžeta finansējums euro, tai skaitā: - n gadā... - n+1 gadā... - n+2 gadā... - n+3 gadā...						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Norāda jebkuru citu informāciju, kas sniedz papildu skaidrojumu anotācijas III sadaļā norādītajai informācijai un kuru projekta izstrādātājs vai citas ieinteresētās puses uzskata par svarīgu. Ja šādas informācijas nav, ieraksta "Nav".						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekta īstenošanai nepieciešams papildu finansējums no valsts budžeta

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	300 000	0	300 000	0	300 000	0	0
2. Budžeta izdevumi	300 000	0	300 000	350 000	300 000	300 000	350 000
3. Finansiālā ietekme	0	0	0	-350 000	0	-300 000	-350 000
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	45 000	X	45 000	45 000
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	0	X	-305 000	X	-255 000	-305 000
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda: - nepieciešamo izdevumu aprēķinu, - kādus kompensējošus pasākumus institūcija var īstenot (iekšējie resursi), - aprēķinu papildu nepieciešamajam finansējumam.						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Norāda, ka jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu skatāms Ministru kabinetā, sagatavojot valsts budžetu n+1 gadam.						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekta īstenošanai nepieciešamais papildu finansējums jau ir atbalstīts MK, bet attiecīgie budžeta likumprojekti vēl nav pieņemti

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	0	0	0	0	0	0	0
2. Budžeta izdevumi	0	0	0	500 000	0	600 000	650 000
3. Finanšiālā ietekme	0	0	0	-500 000	0	-600 000	-650 000
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	0	X	0	0
5. Precizēta finanšiālā ietekme	X	0	X	-500 000	X	-600 000	-650 000
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda nepieciešamo izdevumu aprēķinu.						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Norāda, ka attiecīgais finansējums ir atbalstīts Ministru kabineta sēdē un iekļauts likumprojektā «Par valsts budžetu n+1 gadam» un likumprojektā «Par vidēja termiņa budžeta ietvaru n+1, n+2 un n+3 gadam».						

Valsts kanceleja

Piemērs: projekts rada izmaiņas nodevu ieņēmumos, kā arī projekta īstenošanai nepieciešams papildu finansējums no valsts budžeta

Rādītāji	n-gads		Turpmākie trīs gadi (euro)				
			n+1		n+2		n+3
	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	budžets	izmaiņas	izmaiņas
1. Budžeta ieņēmumi	500 000	0	500 000	200 000	500 000	300 000	300 000
2. Budžeta izdevumi	300 000	0	300 000	100 000	300 000	150 000	150 000
3. Finansiālā ietekme	200 000	0	200 000	100 000	200 000	150 000	150 000
4. Finanšu līdzekļi papildu izdevumu finansēšanai	X	0	X	0	X	0	0
5. Precizēta finansiālā ietekme	X	0	X	100 000	X	150 000	150 000
6. Detalizēts ieņēmumu un izdevumu aprēķins	Norāda ieņēmumu no valsts nodevas palielinājuma pamatojumu un aprēķinus. Norāda izdevumu pamatojumu un detalizētus aprēķinus. Dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem plānots novirzīt ar nodevas administrēšanu saistīto izdevumu segšanai.						
7. Amata vietu skaita izmaiņas	Norāda plānotās amata vietu skaita izmaiņas visās institūcijās, kuras skar projekts.						
8. Cita informācija	Papildu izdevumu nepieciešamības gadījumā norāda, ka jautājums par papildu valsts budžeta līdzekļu piešķiršanu skatāms Ministru kabinetā, sagatavojot valsts budžetu n+1 gadam.						

Valsts kanceleja

Aicinām pievērst uzmanību tehniskām neprecizitātēm, kas tiek pieļautas anotācijas III sadaļas aizpildīšanā

- Ievērot anotācijas III sadaļas formu, piemēram, neapvienot rindas, norādīt 1.-5.punktu sadalījumu apakšpunktos (pamatbudžets, speciālais budžets, pašvaldību budžets).
- Kolonnu nosaukumos norādīt n , $n+1$, $n+2$ un $n+3$ attiecīgo gadu vērtības (piemēram, 2018., 2019., 2020. un 2021.gads).
- Ievērot instrukcijas Nr.19 33.punktā noteikto, proti:
 - neaizpildīt ar X apzīmētos laukus,
 - ja projekts neietekmē atsevišķus finanšu ietekmes rādītājus, tad šūnās norādīt «0», nevis atstāt tukšu,
 - ja projektam ir ietekme uz budžetu, bet objektīvu iemeslu dēļ tā nav aprēķināma vai ir aprēķināma ļoti aptuveni, attiecīgajos laukos ieraksta «nav precīzi aprēķināms» un anotācijas III sadaļas 8. punktā sniedz skaidrojumu, kādēļ aprēķinus nav iespējams veikt un kādas ir sagaidāmās izmaiņu tendences.
- Ievērot instrukcijas Nr.19 45.3.apakšpunktā noteikto – ieņēmumus, izdevumus un to izmaiņas norādīt veselos skaitļos *euro*

Valsts kanceleja

ANOTĀCIJAS

VI SADAĻA

“Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes”

Valsts kanceleja

Publicēšana pirms VSS

61. Anotācijas VI sadaļas 2.punktā ("Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē") norāda:

61.3. projekta publicēšanas datumu institūcijas tīmekļvietnē, kā arī tīmekļvietnes adresi.

Valsts kanceleja

Valsts pārvaldes iekārtas likums

(spēkā no 01.01.2003.)

-Valsts pārvaldes pienākums ir informēt sabiedrību par savu darbību. Tas attiecas it īpaši uz to sabiedrības daļu un tām privātpersonām, kuru tiesības vai tiesiskās intereses īstenotā vai plānotā darbība skar vai var skart (10.panta septītā daļa)

-Sabiedrībai svarīgos jautājumos iestādei ir pienākums rīkot publisku apspriešanu. Ja iestāde pieņem lēmumu, kas neatbilst ievērojamaš sabiedrības daļas viedoklim, tā šo lēmumu īpaši pamato (48.panta otrā daļa)

Valsts kanceleja

Pozitīva domāšana par līdzdalību

- **sabiedrības paustais viedoklis pilnīgi noteikti ir resurss**, jo valsts pārvaldē nekad nevar zināt visu un valsts pārvalde nestrādā sev, bet sabiedrībai
- līdzdalība veicina valsts pārvaldes darba kvalitāti, pakalpojumu, likumu, plānu atbilstību sabiedrības interesēm un redzējumam
- iesaistīšana ļauj savlaicīgi informēt par gaidāmajām pārmaiņām, veicinot apmierinātību ar rezultātu
- pētījumi pierāda, ka iesaiste lēmumu pieņemšanā veicina uzticību lēmumiem
- lai gan sadarbība ar sabiedrības pārstāvjiem ne vienmēr ir viegla un vienkārša, arī sabiedrības grupas līdzdalības pieredzē kļūst arvien konstruktīvākas un uz mērķi orientētas

Valsts kanceleja

Paldies!

Kontaktpersona Valsts kancelejā: Aleksandra Kosjaka
(e-pasts: Aleksandra.Kosjaka@mk.gov.lv, tālr. 67082908)

Par līdzdalības jautājumiem: Zane Legzdiņa-Joja
(e-pasts: Zane.Legzdina@mk.gov.lv, tālr. 67082949)